

дозволило зробити висновок про відсутність наукових розробок, пов'язаних із систематизацією особливостей інтеграційних процесів у туризмі.

Це ускладнює завдання регіонального регулювання галузі через врахування специфіки інтеграційних процесів в туризмі [2, с.13]. З метою удосконалення теорії та практики визначення специфіки інтеграційних процесів у туризмі приділено увагу обґрунтуванню особливостей та іманентних ознак інтеграційних процесів суб'єктів туристичної діяльності, визначено їх вплив на параметри та динаміку інтегрованого розвитку.

Обґрунтовано, що врахування специфічних особливостей інтеграційних процесів є передумовою їх успішної реалізації у туризмі. Визначено взаємозв'язок особливостей інтеграційних процесів та проблем організації управління інтегрованими утвореннями. Орієнтація на особливості інтеграційних процесів у туризмі в подальшому дозволить розробляти дієві механізми управління інтегрованими утвореннями та регулювання їх регіонального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Марченко О.А. Трансформації та удосконалення регіональної структури туристичної галузі: монографія. – Херсон: Айлант, 2014. – 344с.
2. Михайліченко Г.І. Інноваційний розвиток туристичних підприємств: напрями змін та фактори впливу / Г.І. Михайліченко // Економіка. Управління. Інновації. – №1 (7). – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tourlib.net/statti_ukr/myhajlichenko3.html

Ніколаєвич О.В.

аспірант,

асистент кафедри економіки, управління та адміністрування

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

м. Мелітополь, Україна

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Однією з головних умов здійснення ефективної господарської діяльності підприємства є прийняття ефективних і раціональних управлінських рішень, котрі мають бути направлені на вибір різновиду і масштабів виробництва продукції або послуг, мати чітку орієнтацію на потенційного споживача і цільові ринки збуту, що є можливим при умові максимально раціонального використання ресурсного потенціалу.

Оскільки за умов обмеженості окремих видів ресурсів постає нагальна потреба в їх збалансованому і раціональному використанні, рішення стосовно управління ресурсним потенціалом сільськогосподарських підприємств актуальне і потребує ґрунтовних досліджень.

Є безліч підходів стосовно трактування поняття «ресурсний потенціал підприємства». Так, наприклад, Фонотов А. Г. під ресурсним потенціалом визначає обсяг ресурсів, котрий відповідає потребам народного господарства, враховуючи можливості їх розширеного відтворення у довгостроковій перспективі [1, с. 25].

Миско К. М. дає наступне трактування ресурсного потенціалу підприємства: загальна величина реалізованих та нереалізованих потенційних можливостей підприємства стосовно використання наявних ресурсів у процесі задоволення суспільних потреб, виражених у ресурсній формі [2, с. 19].

Бабашкіна А.М., Комаров М.А. під ресурсним потенціалом розуміють взаємопов'язану сукупність матеріальних, енергетичних і інформаційних засобів, а також самих працівників підприємства, які використовують ці засоби у процесі виробництва матеріальних благ та послуг [3].

Тож, під ресурсним потенціалом підприємства слід розуміти наявну сукупність всіх ресурсів, що складають основу майбутньої продукції і забезпечують процес її виробництва.

В умовах конкурентної боротьби для досягнення поставлених задач перед особою, що приймає управлінське рішення, постає завдання оцінити перспективні можливості підприємства, тобто його потенціал.

Саме конкурентна боротьба виступає ефективним інструментом у встановленні рівноваги на ринку товарів та послуг, в тому числі сільського господарського призначення, і це є неможливим без максимально оптимального використання ресурсного потенціалу.

В залежності від галузі виробництва, від виду господарської діяльності, об'єм ресурсного потенціалу обумовлений обсягом наявних у розпорядженні підприємства видів ресурсів. Сільське господарство – це галузь економіки, головною метою якої є забезпечення населення продуктами харчування, формування сировинної бази для промисловості. В Україні сільське господарство виступає однією з провідних галузей економіки, покликаною забезпечити населення країни безпечними, якісними і доступними продовольчими товарами. Крім того, сільське господарство

нашої країни має можливість зробити вагомий внесок у розв'язання світової проблеми голоду, оскільки виробничий потенціал країни в значній мірі перевищує потреби внутрішнього ринку.

Для підприємств, що спеціалізуються на виготовленні продукції сільськогосподарського призначення в ролі базових ресурсів виступають земельні, трудові та матеріальні.

З метою результативного використання землі, для збереження навколишнього середовища, в першу чергу необхідно брати до уваги захист земельних ресурсів сільськогосподарського призначення, підвищення рівня їх родючості, дієві механізми відтворення. Для досягнення цієї цілі рекомендується впроваджувати технології відновлення і збереження корисних властивостей сільськогосподарських угідь з метою дієвого контролю за станом навколишнього середовища [4].

Найбільш ефективного і раціонального використання земельних ресурсів в аграрних підприємствах можна досягти за умови впровадження заходів, направлених на підвищення рівня родючості ґрунту, запобігання ерозійних та інших руйнівних процесів екологічно-шкідливого впливу. Земельні ресурси суспільство має використовувати, переслідуючи національні інтереси, інтереси наступних поколінь, і таким чином, щоб в майбутньому передати їх поліпшеними нащадкам. Розумне впровадження здобутків науково-технічного прогресу при виробництві сільськогосподарської продукції повинно не лише позитивно впливати на стан землі, а й при вмілому господарюванні значно знижувати собівартість товарів та послуг. Не менш важливо при цьому враховувати й негативні наслідки використання окремо взятих засобів виробництва і інтенсивних технологій при обробці землі. Для цього необхідно їх більш ретельно вивчати і перевіряти перед застосуванням.

Не менш важливим чинником сільськогосподарського виробництва, поряд зі землею та капіталом, виступають трудові ресурси. Для майбутнього стабільного розвитку сільських територій, галузі сільського господарства саме трудові ресурси мають неабиякий потенціал. Проте на шляху досягнення ефективного використання трудових ресурсів виникає низка проблем, до яких можна віднести нестабільну складну економічну і демографічну ситуацію в країні, незадовільну соціальну інфраструктуру, зростання рівня безробіття серед селян, зменшення їх реального доходу, нижчу оплату праці в порівнянні з іншими галузями економіки. Ці і ряд інших соціально-економічних проблем сільських територій стали нагальною проблемою держави. Дієвим інструментом при вирішенні даних проблем є механізми заохочення молоді до проживання і роботи на селі, надання земельних ділянок особам, що бажають працювати в сільському господарстві, ефективне використання трудового потенціалу всіх членів селянської родини за рахунок диверсифікації діяльності і освоєння альтернативних джерел наповнення сімейного бюджету.

Тож, можна дійти висновку, що дієвість використання наявного ресурсного потенціалу – це багатогранний комплексний процес, що залежить від багатьох чинників та показників, що супроводжують процес виготовлення сільськогосподарської продукції. Різноманіття чинників та їх вплив зумовлюють різні бачення щодо вирішення наявних проблем раціонального використання землі, трудових ресурсів.

Впровадження науково-випробуваної системи ведення сільського господарства дозволить підвищити родючість ґрунтів, поліпшити якісний стан сільськогосподарських угідь. Земля є не лише основним засобом виробництва, а й головним багатством людства. Тому питання її раціонального використання залишається завжди актуальним, як і питання стосовно ефективного використання людських потенціалу.

Вміння ефективно використовувати ресурси для досягнення як поточної, так і стратегічної мети підприємства є важливою умовою стабільно високої конкурентоздатності продукції сільськогосподарських підприємств на ринку товарів та послуг.

Список використаних джерел

1. Фонов А. Г. Ресурсний потенціал: планування і управління // А. Г. Фонов. – М.: Економіка, 1985. – 138 с.
2. Миско К. М. Ресурсний потенціал регіона (теоретические и методологические аспекты исследования) / К. М. Миско. – М.: Наука, 1991. – 94 с.
3. Ресурсний потенціал економічного росту / [А. М. Бабашкіна, М. А. Комаров, Н. П. Фигурнова, Е. В. Краснікова]. – М.: Путь России: Экон. лит., 2002. – 567 с.
4. Корабльова К. А., Хамініч С. Ю. Ефективність використання земельних угідь у сільському господарстві України: теоретичні підходи / К. А. Корабльова, С. Ю. Хамініч // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – № 5, 2016.